

ՄԸՆԿ

Տարեկան զինը 10 րոպէ, կէս տարվանը 6 րոպէ:
Առաջնօնի համարները 5 կողմէով:
Թիֆլիսում գրվում են միմիայն և մարդաբանական մէջ.
Օտարապարացիք ուժում են ողբույթ
Տիֆլու Ռեդակատ «Մասակ»

Խմբագրատենը բաց է, առաօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրափի և առաջնօրից)

Յայտարարատենը բնութագում է, ուժին լեզուով:
Յայտարարատենը բնութագում է, ուժին լեզուով:
Խմբագրատենը բնութագում է, ուժին լեզուով:

“ՄԸՆԿ”

1881 թ. փ. հ.

ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԱՐՄԵՆԻԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Խմբագր-Համարական ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԺՐՈՒՆ

ԲՈՎԱՆԴԻԼԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թիֆլիսի հայ կանայք,—Ներքին տեսութիւն, Նամակ Աւելասնիրապացից, Ներքին լուրի-
թիւն, Արտաքիրութիւն, Տեսութիւն, Ֆրանսիա-
կակից հեռագիրներ, Յայտարարութիւններ,
Քանասիրական շարժում, Վահանիական շարժում

գործ են կատարում ազգային և
չասարակական ասպարիզում:

Հայց մենք, տաս տարուց ա-
ւելի ապրելով թիֆլիսում, շատ
լաւ ենք տեսնում, որ մեր հայ
տիկների և օրիորդների այդ
բոլոր արժանաւորութիւնները կա-
տարելապէս կեղծ են և երեա-
կայական:

Խսկապէս թիֆլիսի հայ կինը
ամենաանշարժ, անտարբեր եակ
է զեպի ամեն չասարակական և

ազգային գործ: Թիֆլիսի հայ կինը ցիշ, կրթիչ ընթերցանութեամբ:
և օրիորդիր ոգուի դասատիարակու-
թեամբ, լեզուով հայ չէ. ամբողջ վումէ, նա ամեն բան մոռանում
օրը՝ թէ բնատնիքում և թէ է, որով արտաքուստ կերպով,
չասարակութեամ մէջ հայուժին ձեմար հետաքրքրվում էր:
օտար լեզուով է խօսում իր շրջապատողների հետ, երեք նրա
բերանից չէ. թի մի խօսք ան-
գամ մայրենի լեզուով, նա չէ
սարակական գործերը: Կամ
համար հետաքրքրվում էր հա-
նական կեանքով, տան անմիտ և
անշարժ կեանքով, որտեղ ոչ մի
կենդանի խօսք չէ լավում այս
կամ այն չասարակական օգտա-
վետ գործի վրա, ազգային կամ
չասարակական մի բարձր, վերա-
ցական գաղափարի վրա: Այ
կինը ապրում է առանց որ և է
իդէալների, նրան ոչինչ չէ հե-
ծիթէ նա աղքատ է, նա ուսուց-
չութեամբ և վարժուհութեամբ
է պարապում, բայց այն էլ պաշ-
տօնապէս, միմիայն կտոր հաց
ճարելու համար և ոչ թէ սիրե-
լով իր գործը: Կա դասատու է
մի ազգային օրիորդական դպրո-
ցում, բայց դասերի միջոցներում
և գլուցից դուրս նա խորշում է
իր մայրենի լեզուով խօսելուց,
չէ հետաքրքրվում հայոց ընթեր-
ցանութեամբ, չէ հետաքրքրվում
առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ
է պարապում, բայց այն էլ պաշ-
տօնապէս, միմիայն կտոր հաց
ճարելու համար և ոչ թէ սիրե-
լով իր գործը: Կա դասատու է
մի ազգային օրիորդական դպրո-
ցում, բայց դասերի միջոցներում
և գլուցից դուրս նա խորշում է
իր մայրենի լեզուով խօսելուց,
չէ հետաքրքրվում հայոց ընթեր-
ցանութեամբ, չէ հետաքրքրվում
առչասարակ որ և է զարգացու-

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅ ԿԱՆԱՅՔ

Հեռուից, գաւառներից լսում
ենք որ թիֆլիսի հայ կանայք
շատ ազգապէս են, շատ գործու-
նեայ են, շատ եռանդուն են, շատ

կայապէս թիֆլիսի հայ կինը

չէ հետաքրքրվում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ հետաքրքրվում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ պարապում

առչասարակ որ և է զարգացու-

չութեամբ և վարժուհութեամբ

է պարապում հայոց ընթեր-

ցանութեամբ, չէ

որոնց լուսթեան ենք տալիս, որ պատիւ չի բե-
րի մեր բոլոր կաթօլիկոսինն:

Այժմ մեր մատաղ սերունդի կրթութեան հա-
մար մենք չունենք դպրոց, ուստի հարկից սպիտ-
ված յանձնում ենք տեղիս հայ երկսեռ դպրոց-
ների ինամարկութեանը։ Այս բանը գուր չէ դա-
լս մեր պատուելի հոգեորականաց, նոքա մեզ
յանդիմանում են և մինչև անգամ բանազրանք
են սպառնում, իսկ մենք չունենք ամենեին եր-
կիւղ այդ մասին, որովհետեւ լաւ համոզված ենք,
որ կրօնի անունով հարկաւոր չէ զաւակիդ աը-
գէտ թողնել։

զատուելի հայրեր, բարեկարգեցէք մեր դպրոցը
աղղային շահուց պայմանաւ, ուր հրաւիրեցէք
մանկավարժ գիտնական ուսուցիչներ և ոչ մո-
լեռանդ հոգեորականներ, — և կը տեսնէք այն ժա-
մանակ որ կաթօլիկ հայրը իր զաւակը կուղարկի
կաթօլիկ դպրոցը: Ի՞նչու համար էք քարոզում
հեռանալ մեր բաժան եղբօրից, քանի որ մի ա-
րիս ենք և մի հօր զաւակ: Ուր էր զաւանա-
բանական խնդիրը երբ մենք դարձեալ մի
էինք և եղբայրներ էինք: Մենք իրար սիրում
ենք և երբէք իրարուց չենք զատվի, քանի որ
լաւ ենք հասկացել, որ ամեն քը իստոն եաց
ազգ ունի իր կրօնական բաժան-
մունքներ, բայց այդ չէ արգելում նրան
չի ազգութիւն կաղմնել:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հին-ՆԱԽԻԶԵՒԱՆԻՑ մեզ զրուժ են. «Նախի-
ջեանցի պ. Կ. իր 12 տարեկան աղջկան, որին
դպրոցից հանել է, այս օրերս նշանեց պ. Մ-ի
հետ, մի 35 տարեկան մարդու հետ, չը նայելով
ազգականների անհամաձայնութեան ու խեղճ
աղջկայ արտասուհիի աղաջանքներին չը տալ
լին. մասնաւում նուա և իր տարինների անհա-

մեմատութիւնը։ Այդ աղաջանքներին աղջիկը պատասխան է ստանում հօրից թէ՝ «զեռ յիմար ես, խելքդ բան չէ կտրում, փեսացուն հարուստ մարդ է, քո վերջը լաւ կը լինի....» Յիմար և շահաւետ հայրը չէր կամենում հասկանալ, ուրեմն, որ եթէ երեխայի խելքը բան չէ կը տրում, ուրեմն նրան չը պիտի տան մի 35 տարեկան մարդու։ Նշանադրութեան ամբողջ հանդիսի ժամանակ աղջիկը դառը կերպով լաց էր լինում։ Այդ տեսակ հայրական վարմունք մենք առանց երկիւղի բռնութիւն և աններելի յանցանք ենք անուանում։ Զարմանալի չէ, միթէ, որ չը կայ մի օրէնք, որ խստութեամբ պատժէր

• 8.10.1994 • 11

չեն կարողանում դանել: Ահա ձեզ մի դէպք բարեկամներիցու մինը, տաղանդաւոր հրէայ, բարձրագոյն ուսումների մէջ վաղուց ընկղմած, Վիէննայի համալսարանի իրաւագիտութեան դօկտոր, երկու տարի առաջ դատաւոր էր Աւստրիայի Տիրոլ երկրում: Բայց որովհետեւ ժողովուրդը նրա վրա ծուռ աչքով էր նայում, թողած է այժմ իր դատաւորի պաշտօնը, դէպի որը նամեծ սէր ունէր, և այժմ պատրաստվում է սլոֆեսորութեան համար: Բայց քանի հաղար դիտնական հրէաներ կան նոյն դրութեան մէջ, նոյն իսկ այս բոպէին....: Մի առ մի այն բոլոր հրէական մարդիկը յիշել, որոնք դրականութեան և դիտութիւնների բոլոր ճիւղերի մէջ առաջնակարգ տեղն են բռնում և որոնց անունների վրա բաղմում է գերմանական դիտութիւնների հոչակը իր բաւականին մեծ մասով — այստեղ աւելորդ կը Անէր: ամենքին յայտնի են Լեսսինի, Հայնէի, Բեօրնէի, Մայերբենրի, Մենդելզոնի, Շտրաուսի, Լասսայի, Կարլ Մարքսի և այլ շատերի անունները: Աւելցնենք միայն որ այս բոպէին գերմանական պարլամենտի ամենամեծ հոկտօրը մի հոկտի է՝ ոտ ամենին լայտնի պատ-

բամաւոր կասկէլն է, Բայց ոչ մի երկրագործ, ոչ մի արհեստավոր, ոչ մի բանւոր... Հրէան արդէն վաղուց մոռացած է, թէ ինչ բան է ձեռքի աշխատանք. Նորաբուլոր գործողութիւնները հիմնվում են երկու գործիքի վրա՝ փողի և խելքի վրա: Բայց ինքն երկրագործ չը լինելով, չը պիտի կարծել, թէ նա իրեն զիւղացիներից հեռու է պահում, ոչ. Նա նոցա կեանքը, ապրուսոր և դրութիւնը շատ լաւ գիտէ. և ինչով — իր սարդային կապակցութիւններով զիւղացիների հետ. Դա ևս հրէայ պատմական ժառանգութիւններից մէկն է՝ վաշխառութիւնը. Որքան հրէան մանր է՝ այնքան նա մեծ վաշխառու է: Դա այն ճշմարտութիւն

սեսակ սարսափելի յանցանք, որ, իմ կար-
իքով հաւասար է մարդասպանութեան:»

բայց մանաւանդ հայերին և վրացիներին, որոնք
արդէն մշակած ունեն իրանց մայրենի լեզուն և

Մեղ զրում են ԱՀԵԲՍԱՆԴՐԱՊՈԼԻՑ: «Մեր փառագիր տեղական վարչութիւնը վերահսկութիւն չէ անում իր նամակաբերների վրա: Եթեր նամակաբերներից մինը նամակներ բաժանելիս խւրաբանչիւր նամակի համար մինչև որ կօպէկ չէ ստանում, նամակը չէ յանձնում միրոջ, իսկ զրամաւոր նամակների յայտարարութեան համար պահանջում է 15 կօպէկ, և հաշառակ դէպքում նամակը վերադարձնում է ոյնտեղ, որ տեղից ստացվել է: Այս անկարգութեան վրա դարձնում ենք մեր փոստատան վարչութիւնը:»

ԳՐԻ քաղաքից մեղ հազորդում են, որ այդ-
ուղի հողեոր երկսեռ դպրոցը, երկար ժամանակ
հակ մնալուց յետոյ, վերջապէս բացվեցաւ ան-
եալ դեկտեմբեր ամսի 18-ին և կանոնաւոր
կալ ապմունքները սկսվեցան նրա մէջ ներկայ
ունվար ամսի 8-ից. Արդէն հաւաքվեցան մօտ
0 աշակերտներ և աշակերտունիներ թղթակիցը
նորհակալութիւն է յայտնում զօրու հոգեոր
առավավարութեան անդամ Ներսէս քահանայ
էր-Պետրոսիանին, որի ջանքերի չորհով կարձ
ժամանակում և քիչ ծախտով ընկած դպրոցը
լին վերականգնեցաւ:

—

մեան ուսումնարանական՝ հոգաբարձու պ. Եա-
նօվսկին, իր առողջ դատողութեամբ հասկացել է
այդ անհերքելի ծշմարտութիւնը և հետզհետէ
սկսում է իրագործել Անգրկովկասում մայրենի
լեզուի դասաւութիւնը տարրական դպրոցնե-
րում. Ստասիւլեվիչի օրգանը խորհուրդ է տալիս
և Ռուսաստանի միւս նահանգների հոգաբարձու-
ներին, որոնց վիճակված է կառավարել օտար
ցեղերով բնակիեցրած երկիրների դպրոցները, որ
նրանք էլ հետեւէին պ. Եանօվսկու խելացի հա-
նակին:

Դարձեալ կրկնում ենք մեր խնդիրքը մեր
աւառայի թղթակիցներին՝ որքան հնար է կարծ
ուրեր հաղորդել մեզ, փոխանակ երկար նամակ-
ուներին Այժմ, երեխ, պարզ տեսնում են մեր
թղթակիցները, որքան շուտ են տպվում նրանց
ողարկած լուրերը և իրանց հերթին չեն սպա-
ռում ինչպէս երկար նստակներ։ Վերջապէս նոյն
ամամակները կարելի է զրել աւելի կարճ և ամ-
իոփ ձևով,

«Молва» Մագիրը հաղորդում է, որ Ֆինլան-
դիայի սենատում հարց յարուղվեցաւ, թէ ի՞նչ
եղուով պէտք է կատարվի ֆինլանդական զօր-
քի հրամանատարութիւնը։ Սենատը վճռեց, որ
պէտք է կատարվի ֆիննական լեզուով և
ոյդ մասին խնդիրք ներկայացրեց Նորին Մե-
ծութեան թագաւոր Կայսրին։

Digitized by srujanika@gmail.com

ներից մէկն է, որ այսօր, որպէս և միշտ, ով
զերմանիայում վաշխառու բառը արտասանէ,
դիմացի անձը խկոյն հրէայի վրա կը մտածէ:
Այդ այն կէտն է նաև, որի դէմ այժմ բողո-
քում են զերմանացիները: Հրէաների պաշտալա-
նողները առարկում են դորան, թէ կան նաև
ձեզ պատասխանում է, թէ նա հրէայ է, նա
ասում, թէ զերմանացի է, չը նայելով, որ Ե
հայրենիքը, լեզուն, իր սեպհական անունը, քս
ղաքական բոլոր իրաւունքները զերմանական են
Մենք թողնում ենք այն նկարագրութիւնը, թ
ինչ խայտառակ ձեերին է դիմում հրէան Ե

թիւնը հրէայի պտուղը չէ և ոչ էլ գորսասացու, ոչ էլ ռուսի, ոչ էլ հայի, այլ քաղաքասնտեսական կազմակերպութեան արդասիք է, բայց այն ևս չը պիտի մոռացած, որ հրէան ապրուստի այդ անբարոյական ճիւղի վրա նայում է բոլորովին այլ աչքերով, քան ոչ—հրէայ վաշխառուն։ Հրէան կարծում է, որ գիւղացիների հարստահարութիւնը մի պատմական դեր է, որ ինքը միայն պիտի կատարէ երբ այդ գործի մէջ մի ոչ-հրէայ ցանկանում է մրցել, հրէան կարծեսթէ իր իրաւունքի մէջ բոնաբարված է համարում։ Միթէ դորա նման այլ երեսյթներ չը կան. յայտնի է, որ մեր կողմերում աւաղակութիւնը համարեա թէ միայն թուրքերի ձեռքումն է.

միթէ այդ նշանակում է, թէ չը կան հայ աւա-
ղակներ, և կամ թէ աւազակութիւնը թուրքերի
պառող է. ոչ ամեննեին. երբ մենք բողոքում ենք
թուրքերի աւազակութեան դէմ, այդ մենք
անում ենք, որովհետեւ զիտենք, որ թուրքերի
գիւղեր և կամ ցեղեր կան, որոնք աւազակութեան
վրա նայում են իբրև մշտնջենաւոր ապրուստի
միջոցի վրա, որպէս գիւղացին երկրագործու-
թեան վրա, վաճառականը՝ առետուրի վրա և
այլն. Նոյնն է հրէայ վաշխառուն. Ոչ մամուլը,
ոչ էլ օրէնսդրութիւնը չեն կարողանում աղդել
հրէայ վաշխառուի վրա. ինչու. որովհետեւ նա
իրեն համերաշխ չէ համարում այլ գերմանացի-
ների հետ. երբ հարցնում էք, թէ նա ով է, նա
է, ուրեմն հրէաների բարեկամ, առաջարկու-
զոնէ այն հրէաներին, որոնք նախալատվում ե-
քրիստոնէական հաւատը մովսիսականից և կա-
որոնք իրանց կրօնին անտարբեր սրտով են վի-
րաբերվում, անմիջապէս քրիստոնէական հաւատ
ընդունեն, որպէս զի պսակների և այլ միջոցն-
րով հրէականութեան վերջին նշոյները և հակ-
սութիւնները բուն գերմանացիների հետ նուա-
տո նուազ միանգամայն անհետանան. Այդ մի մ-
ջոց է, որին հրէաներից շատերը արդէն վաղո-
հետեւմ են, ընդհանրութիւնը սակայն մնացա-
է անխախտ. Տրայչկէի պրօպագանդը և Բերլին-
ուսանողական ժողովների խայտառակ ճառել
և վճիռները ձեզ արդէն յայտնի կը լինեն. Ա-

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՆՑՈՒՅՑ

Վարիզից լրագիրներին հաղորդում
որ պատգամաւորների ժողովի անդամներ
մէկը յոյանեց արտաքին գործերի մինի-
ին, որ նա մասդիր է կառավարութե-
նարց առաջարկել յունական խնդրի գո-
թեան մասին: Հազիւ թէ պատգամաւորն-
ժողովը սկսէ վիճաբանել այդ հարցի պատ-
րով առաջ, քան թէ կառավարութե-
նը բաժանէ պատգամաւորներին գի-
տիրքը, որ իր մէջ պարունակում է դի-
մատիական գրագրութիւններ արևել-
հարցի մասին:

Յունվարի 15-ին հրատարակում թիւրքաց շրջաբերականը, որ առաջարկում է կ. Պօլսի մէջ մի նոր կօնֆերենցիա նշանակել, նոր ուղղութիւն տուեց յոյն-թիւրքական խնդրին: „Temps“ լրագիրը, որ կառավարութեան հետ յարաբերութիւններ ունի, նկատում է, որ այդ շրջաբերականից յետոյ Ֆրանսիան կարող է իրան ազատ համարել և յետ առնել իր առաջարկութիւնը միջնորդ դատարանի մասին: Անձ պետութիւնները այժմ պէտք է վրձնեն՝ ընդունել, թէ ոչ Բ. Արան առաջարկութիւնը, որ այժմ կարող է ընդարձակել իր զիջումների քանակութիւնը, քանի որ ինքն է առաջարկում նոր կօնֆերենցիա կազմել Ա. Պօլսի մէջ:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ա. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 15 յունվարի։ Պետական
բանկի $5^0/0$ տոմսակը առաջին շրջանի արժեք
95 լ.՝ երկրորդ 93 լ.՝ 25 կ., երրորդ 93
լ.՝ 50 կ., չորրորդ 93 լ.՝ ներքին $5^0/0$
առաջին փոխառութեան տոմսակը արժեք
221 լ.՝ 50 կ., երկրորդ 221 լ., արե-
ւելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը
արժեք 92 լ., երկրորդ 92 լ., երրորդ 92
լ., ոսկի 7 լ.՝ 84 կ.։ Ռուսաց 1 լուբլ
կօնդօնի վըա արժեք 25,81 պէնս, ռուսաց
100 լ.՝ Համբուրգի վըա արժեք 214 մարկ,
75 պֆ., Փարիզի վըա 265 ֆրանկ 87
սանտիմ։

Խմբագիր—Հրատարակող ԴՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

t = *t*₀ + *s*₀ *f*(*P*) - *P**t*₀ *s*₀ *t*₀ *w**p**m**k**p**m**k**p**m*

խրոխա անամօթութեաս և ազգասրբական ար-
քեցողութեան հետ մենք ի հարկէ ընդհանուր
բան չունենք։ Բաւական է, որ ընդունենք չա-
րիքի գոյութիւնը, մի չարիք որի, համար մենք
ընաւորեցուցիչ բառ չունենք։ այդ տեսակ շա-
րիքին զերմանական լեզուն ունէ Missverhältnis
ուսուքը, այսինքն ծռու յարաբերութիւն, և

կամ ինչպէս թարգմանել կուզէք:
Ի վերջոյ յայտնենք, թէ ճշմարիտ բանիմաց
և խելացի մարդիկ ինչ առաջարկութիւն են
անում հարցը լուծելու համար: Այդ միջոցը
կարծես պատմութիւնը ինքն է առաջարկում
այն է՝ առայժմ այդ վատ յարաբերութիւնները
համբերութեամբ տանել, բայց մի և նոյն ժա-
մանակ բացել վարչական և քաղաքական սլաշ-
տօնների գոները հրէաների համար և ի հարկ
ոչ թէ օրէնքով, որը արգէն կայ, այլ իրօք, որ
պէս զի հրէաները ստիպված չը լինէին կենարօ-
նացնել իրանց ամղողջ խելքը և փողը միայն մի-
երկու զործերի մէջ. օրէնսդրական և այլ հասա-
րակական միջոցներով մատչելի անել և գրաւե-
հրէաներին դէպի հասարակ արհեստները և երկ-
րագործութիւնը, որոնց աղդեցութեան տակ
շատ ժամանակ չի անցնի, նոցա թէ մարմնաւոր
և թէ հոգեկան յատկութիւնները կը փոփոխվե-
դէպի ընդհանրութեան մակերեսոյթը: Ուր միա-
խելքն էր բանում, բայց մի խելք, որը գուց
դէպի խորամանկութիւն էր այլանդակած, ան-
ձեռն ի ձեռը կերթայ աշխատաւորի պարզա-
սրտութիւնը և բարեկամական հոգին: Ճակատ-
քրտինքը նրան այլ գաղափարների և այլ հոգե-
կան կեանքին կը բերէ, քան նոքա, որոնցու-
հրէաների սիրով պատած էր զարնոր անցեա-
լում, որպէս և ներկայում:

Արագածոտնի Արքայի անձնագիր